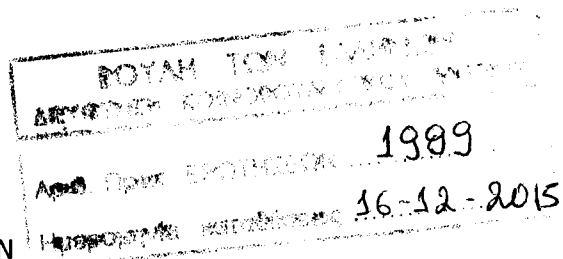

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Χρήστος Σταϊκούρας

Βουλευτής Φθιώτιδας – ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ερώτηση
προς το Υπουργείο Οικονομικών

Τετάρτη, 16 Δεκεμβρίου 2015

Θέμα: Χειρισμός προνομιούχων μετοχών του 1^{ου} πυλώνα του Ν. 3723/2008 των πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο της τελευταίας ανακεφαλαιοποίησης.

Από το 2008, η ανάγκη διασφάλισης της συστημικής ευστάθειας των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων κατέστησε απαραίτητη τη χρηματοδοτική στήριξή τους μέσα από πολιτικές και εργαλεία τόνωσης της ρευστότητας και ενδυνάμωσης της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Ένας από τους βασικούς άξονες παροχής των αναγκαίων κεφαλαίων προς το τραπεζικό σύστημα, ήταν το πακέτο ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, το οποίο θεσπίστηκε με το Ν. 3723/2008, περιλαμβάνοντας μέτρα για τη **στήριξη της ρευστότητας και της κεφαλαιακής επάρκειας** των πιστωτικών ιδρυμάτων, αρχικού συνολικού ύψους **28 δισ. ευρώ**. Το πακέτο εδράζεται σε **3 πυλώνες**. Ειδικότερα, ο **1^{ος} πυλώνας** αφορούσε στην κεφαλαιακή ενίσχυση των πιστωτικών ιδρυμάτων με την έκδοση **προνομιούχων μετοχών** υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου ύψους μέχρι **5 δισ. ευρώ**. Ο **2^{ος} πυλώνας** αφορούσε στην παροχή εγγυήσεων εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου και ο **3^{ος} πυλώνας** αφορούσε στην έκδοση εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου και διάθεση απευθείας στα πιστωτικά ιδρύματα τίτλων (ομολόγων).

Τα πιστωτικά ιδρύματα, εστιάζοντας στην τόνωση της κεφαλαιακής τους επάρκειας, εντάχθηκαν στον 1^ο πυλώνα του πακέτου, διαθέτοντας προνομιούχες μετοχές έναντι κεφαλαίου στο Δημόσιο, και αξιοποίησαν από νωρίς το μεγαλύτερο μέρος του προβλεπόμενου ποσού. Συγκεκριμένα, από το 2009 είχαν αξιοποιηθεί τα **3,76 δισ. ευρώ** από τα προβλεπόμενα **5 δισ. ευρώ**, ενώ το ποσό αυτό αυξήθηκε το 2012 – αφού είχαν επιστραφεί τα **675 εκατ. ευρώ** σε μετρητά από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος το 2011 – στα **4,47 δισ. ευρώ**.

Παράλληλα, η αξιοποίηση από τα πιστωτικά ιδρύματα του 1^{ου} πυλώνα του Ν. 3723/2008 συνεισέφερε στα δημόσια έσοδα από την απόδοση 10% των προνομιούχων μετοχών του Δημοσίου. Το νομικό δε ζήτημα που ανέκυψε, αναφορικά με την εξάρτηση της ενεργοποίησης της ανωτέρω υποχρέωσης απόδοσης του 10% από την κερδοφορία των πιστωτικών ιδρυμάτων, διευθετήθηκε το 2012 με σχετική νομοθετική ρύθμιση στο Ν. 4093/2012, και το ποσό των **555,6 εκατ. ευρώ**, που αντιστοιχούσε στις μη καταβληθείσες αποδόσεις για τις χρήσεις των προηγούμενων ετών, καταβλήθηκε από τα πιστωτικά ιδρύματα στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), το οποίο είναι φορέας της Γενικής Κυβέρνησης και ο προϋπολογισμός του ενσωματώνεται στον Προϋπολογισμό Γενικής Κυβέρνησης.

Το 2014, κατά την ολοκλήρωση πενταετίας από τις πρώτες χορηγήσεις προνομιούχων μετοχών, 2 πιστωτικά ιδρύματα (Τράπεζα Πειραιώς και Eurobank) αποπλήρωσαν στο Δημόσιο το σύνολο των προνομιούχων μετοχών που είχαν διατεθεί (**1,69 δισ. ευρώ**), με αποτέλεσμα να περιοριστεί η αξιοποίηση στα **2,78 δισ. ευρώ**. Έτσι, το 2015, και μέχρι πριν τη νέα ανακεφαλαιοποίηση των πιστωτικών ιδρυμάτων, από τις 4 συστημικές τράπεζες, προνομιούχες μετοχές κατείχαν μόνο η **Εθνική Τράπεζα**

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Χρήστος Σταϊκούρας

Βουλευτής Φθιώτιδας – ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

(1,35 δισ. ευρώ) και η Eurobank (950,125 εκατ. ευρώ), ενώ από τις μη συστημικές, η Attica Bank κατείχε προνομιούχες μετοχές 100,2 εκατ. ευρώ. Δηλαδή, συνολικά, τα εν λειτουργία πιστωτικά ιδρύματα κατείχαν προνομιούχες μετοχές ύψους 2,4 δισ. ευρώ.

Δυστυχώς, το 2015, η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ, εξαιτίας λανθασμένων χειρισμών της, έφερε το τραπεζικό σύστημα αντιμέτωπο με τεράστιους κινδύνους. Κίνδυνοι που διογκώθηκαν μετά την τραπεζική αργία και τους κεφαλαιακούς περιορισμούς. Έτσι, οι τράπεζες χρειάστηκαν μια νέα ανακεφαλαιοποίηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι εξαιρετικά δυσμενές για τη χώρα, παρά την αποφυγή του «κουρέματος» των καταθέσεων και τη μικρότερη, τελικά, δημοσιονομική επιβάρυνση σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις. Και αυτό γιατί, λόγω Κυβερνητικών καθυστερήσεων και παλινωδιών στην ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου πραγματοποίησής της, η τελευταία ανακεφαλαιοποίηση:

- Προσέθεσε μεγάλο κόστος στο Δημόσιο και στους φορολογούμενους, το οποίο καταγράφεται στον Προϋπολογισμό και επιβαρύνει το δημόσιο χρέος.
- Συρρίκνωσε δραματικά την Ελληνική ιδιωτική συμμετοχή, αποκλείοντας, στις 3 από τις 4 περιπτώσεις συστημικών τραπεζών, τους Έλληνες μικροεπενδυτές.
- Απαξίωσε τις προηγούμενες αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, με κόστος για τους επενδυτές, μικρούς και μεγάλους. Έτσι, οι νέοι ιδιοκτήτες των τραπεζών απέκτησαν το μεγαλύτερο μέρος του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος, και φυσικά τον έλεγχο του, καταβάλλοντας, συνολικά, μόλις 5 δισ. ευρώ.
- Εκμηδένισε σχεδόν την αξία του χαρτοφυλακίου του ΤΧΣ και των ασφαλιστικών ταμείων, λόγω τόσο της «εξαέρωσης» και της πλήρους κατάρρευσης των τραπεζικών μετοχών όσο και της δραστηκής μείωσης των ποσοστών συμμετοχής τους στο μετοχικό κεφάλαιο των τραπεζών. Είναι χαρακτηριστικό ότι σήμερα η αποτίμηση της συμμετοχής του ΤΧΣ ανέρχεται περίπου σε λιγότερο από 1 δισ. ευρώ, από 3,3 δισ. ευρώ στις 02.11.2015 (αμέσως μετά την ολοκλήρωση της Άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) και περίπου 15 δισ. ευρώ στο τέλος του 2014.
- Οδήγησε σε αφελληνισμό τα πιστωτικά ιδρύματα, αφού το μεγαλύτερο μέρος του μετοχικού τους κεφαλαίου έχει περιέλθει στα χέρια ξένων ιδιωτών επενδυτών και hedge funds.
- Τροποποίησε, επί το δυσμενέστερο, τα ήδη εγκεκριμένα σχέδια αναδιάρθρωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων, με αποτέλεσμα την απώλεια αξιολογών περιουσιακών στοιχείων, όπως είναι στην περίπτωση της Εθνικής Τράπεζας, η πώληση του συνόλου της συμμετοχής της στην Finansbank.

Επιπρόσθετα των ανωτέρω δυσμενών εξελίξεων, και όσον αφορά στις **προνομιούχες μετοχές**, σύμφωνα με το νέο Ν. 4340/2015 για την ανακεφαλαιοποίηση των πιστωτικών ιδρυμάτων, στην περίπτωση που εφαρμοστούν τα υποχρεωτικά μέτρα κατανομής βαρών (burden-sharing) που περιγράφονται σε αυτόν, μεταξύ άλλων, είναι δυνατή η μετατροπή των προνομιούχων μετοχών που εκδόθηκαν βάσει του Ν. 3723/2008 σε κοινές μετοχές η κυριότητα των οποίων περιέρχεται αυτοδικαίως στο ΤΧΣ. Με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, κατόπιν εισήγησης της Τράπεζας της Ελλάδος, καθορίζονται κατά τάξη, είδος, ποσοστό και ποσό συμμετοχής τα μέσα ή οι υποχρεώσεις που υπόκεινται στα υποχρεωτικά μέτρα κατανομής βαρών. Έτσι, κατά τη διαδικασία της νέας ανακεφαλαιοποίησης το 2015, για τα 3 πιστωτικά ιδρύματα (Eurobank, Εθνική Τράπεζα, Attica Bank) που κατείχαν προνομιούχες μετοχές του Δημοσίου, η κατάσταση έχει ως εξής:

- Η Eurobank κατάφερε να καλύψει εξολοκλήρου το έλλειμμα κεφαλαίων, που προέκυψε από την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, με

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Χρήστος Σταϊκούρας

Βουλευτής Φθιώτιδας – ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

εθελοντικά μέτρα αναδιάρθρωσης και με τη συμμετοχή ιδιωτών. Έτσι, το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα δεν χρειάστηκε κρατική στήριξη και διατηρεί στο χαρτοφυλάκιό του τις προνομιούχες μετοχές του Δημοσίου, ύψους **959,125 εκατ. ευρώ**.

▪ Η **Attica Bank** βρίσκεται σε διαδικασία ολοκλήρωσης της ανακεφαλαιοποίησης και εξακολουθεί να κατέχει προνομιούχες μετοχές του Δημοσίου ύψους **100,2 εκατ. ευρώ**.

▪ Η **Εθνική Τράπεζα** δεν κατάφερε να καλύψει εξολοκλήρου το έλλειμμα κεφαλαίων, που προέκυψε από την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, με εθελοντικά μέτρα αναδιάρθρωσης και με τη συμμετοχή ιδιωτών. Έτσι, το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα χρειάστηκε κρατική στήριξη, η οποία για να χορηγηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6Α του Ν. 3864/2010 (όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4340/2015 και ισχύει) προβλέπεται ότι εφαρμόζονται υποχρεωτικά μέτρα κατανομής βαρών (burden-sharing) και μετατρέπονται υποχρεωτικά (με ένα «κούρεμα») σε κοινές μετοχές διάφορες υποχρεώσεις συμπεριλαμβανομένων και των προνομιούχων μετοχών του Δημοσίου (προκειμένου να μην υπάρξει διακριτική μεταχείριση).

Έτσι, εκδόθηκε η υπ' αριθ. πρωτ. **45/07.12.2015 ΠΥΣ**, συνεπεία της οποίας μετατράπηκαν υποχρεωτικά σε 1.603.700.987 κοινές μετοχές της Εθνικής Τράπεζας, το σύνολο των τότε υφιστάμενων προνομιούχων μετοχών της (συμπεριλαμβανομένων και αυτών που είχαν εκδοθεί στις ΗΠΑ). Ωστόσο, η υποχρεωτική μετατροπή των προνομιούχων μετοχών του Δημοσίου στην Εθνική Τράπεζα σε κοινές πραγματοποιήθηκε, σύμφωνα με την εν λόγω ΠΥΣ, με συντελεστή μετατροπής **71%** («κούρεμα» επί της ονομαστικής αξίας τους η οποία ανέρχεται στα 1,35 δισ. ευρώ).

Ενώ, εκτός από την υποχρεωτική μετατροπή με «κούρεμα» επί της ονομαστικής αξίας τους, απώλειες καταγράφηκαν και από την εισαγωγή και διαπραγμάτευση των νέων κοινών μετοχών στο Χρηματιστήριο Αθηνών (ενδεικτικά, -30% την 1^η μέρα διαπραγμάτευσης, 14.12.2015).

Κατόπιν των ανωτέρω,

ΕΡΩΤΑΤΑΙ

ο κ. Υπουργός:

1^{ον}. Ποιό είναι το ύψος της ζημίας του Δημοσίου, στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης, από την υποχρεωτική μετατροπή των προνομιούχων μετοχών που κατείχε στην Εθνική Τράπεζα σε κοινές, από την εισαγωγή και διαπραγμάτευση των νέων κοινών μετοχών στο Χρηματιστήριο Αθηνών, καθώς και από ενδεχόμενα απωλεσθέντα έσοδα της απόδοσης των προνομιούχων μετοχών η οποία προβλέπεται στο Ν. 3723/2008, όπως ισχύει;

2^{ον}. Υφίσταται θέμα υγιούς ανταγωνισμού στην τραπεζική αγορά, καθώς η Alpha Bank και η Τράπεζα Πειραιώς έχουν αποπληρώσει τις προνομιούχες μετοχές προς το Δημόσιο από το 2014;

Ο Ερωτών Βουλευτής

Χρήστος Σταϊκούρας